

RÁMCOVÝ ETICKÝ KÓDEX PRE VYUŽÍVANIE UMELEJ INTELIGENCIE V ŠKOLSTVE

PREAMBULA

- A. Tento etický kódex (ďalej len „Kódex“) predstavuje interný normatívny rámec školy pre používanie systémov umelej inteligencie (ďalej len „AI“) vo výchovno-vzdelávacom procese a pri činnostiach súvisiacich s prevádzkou školy. Kódex je koncipovaný ako praktický manuál, ktorého účelom je vymedziť hranice prípustného používania AI a poskytnúť právnu a metodickú istotu pedagogickým zamestnancom, žiakom a zákonným zástupcom.
- B. Kódex nadväzuje na „Etický kódex pre vývoj, implementáciu a používanie umelej inteligencie na Slovensku“ prijatý Asociáciou AI – ASAI v Bratislave dňa 23. júna 2025 (ďalej len „Kódex ASAI“) a predstavuje jeho sektorové rozpracovanie pre oblasť školstva, v súlade s princípom pripojiteľnosti sektorových kódexov.
- C. Základným východiskom Kódexu je zásada, že AI je podporný nástroj („dobrý sluha“), ktorý nesmie prevziať postavenie autority v hodnotení, výchove a rozhodovaní o žiakovi („zlý pán“).
- D. Kódex vychádza zo súboru základných etických hodnôt, ktoré určujú rámec pre zodpovedné využívanie umelej inteligencie v školskom prostredí. Ide najmä o rešpekt k ľudskej dôstojnosti a autonómii jednotlivca, ochranu súkromia a osobných údajov, spravodlivosť a rovnaké zaobchádzanie bez diskriminácie, transparentnosť a vysvetliteľnosť používaných AI nástrojov, ako aj osobnú a inštitucionálnu zodpovednosť za ich využitie. Neoddeliteľnou súčasťou je aj podpora integrity, čestnosti a rozvoja kritického myslenia žiakov. Používanie AI musí byť vždy vedené tak, aby posilňovalo výchovno-vzdelávacie ciele školy, nenarúšalo dôveru medzi účastníkmi vzdelávacieho procesu a neprenášalo rozhodovaciu autoritu zo človeka na technologický systém.

1 PREDMET ÚPRAVY, PÔSOBNOSŤ A VYMEDZENIE POJMOV

- 1.1 Predmet úpravy. Kódex upravuje pravidlá a procesy používania AI (i) vo vyučovaní a pri plnení školských úloh, (ii) pri príprave učebných materiálov, hodnotiacich nástrojov a metodických podkladov, (iii) pri administratívnych, organizačných a prevádzkových činnostiach školy.
- 1.2 Pôsobnosť. Kódex je záväzný pre:
- pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov školy,
  - žiacov školy, v rozsahu zodpovedajúcom ich veku a vzdelávaciemu stupňu, a to 1. stupeň základnej školy (6 – 10 rokov), 2. stupeň základnej školy (11 – 15 rokov) a strednú školu (15 – 19 rokov),
  - osoby poskytujúce škole služby alebo plniace úlohy pre školu, ak pri tom používajú AI a môžu prichádzať do kontaktu s údajmi.
- 1.3 Vymedzenie pojmov. Na účely Kódexu sa rozumie:
- „AI nástrojom“ akákoľvek aplikácia, služba alebo systém, ktorý na základe vstupov používateľa generuje obsah, odporúča riešenia, sumarizuje, klasifikuje, hodnotí alebo inak spracúva informácie spôsobom typickým pre systémy umelej inteligencie;
  - „AI výstupom“ výsledok generovaný alebo upravený AI nástrojom (text, obraz, zvuk, video, kód, odporúčanie, hodnotiaci návrh a pod.);
  - „osobným údajom“ informácia týkajúca sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby v zmysle GDPR;
  - „schváleným nástrojom“ AI nástroj zaradený do zoznamu schválených/odporúčaných nástrojov školy podľa článku III.

2 ZÁSADY POUŽÍVANIA AI (MATERIÁLNE PRAVIDLÁ)

- 2.1 Zodpovednosť a účelovosť. AI sa používa výlučne na legitímne pedagogické alebo prevádzkové účely školy a iba v rozsahu primeranom sledovanému účelu; používanie AI nesmie viesť k obchádzaniu hodnotenia, k porušeniu práv osôb ani k znižovaniu kvality vzdelávania.
- 2.2 Transparentnosť a zrozumiteľnosť. Používatelia musia byť primerane informovaní o tom, že je použitý AI nástroj, o jeho funkcii a limitoch, a o tom, kto nesie zodpovednosť za výsledok.
- 2.3 Ľudský dohľad. AI nástroje sa používajú tak, aby bola zabezpečená primeraná ľudská kontrola, možnosť zásahu, korekcie a ukončenia použitia AI.
- 2.4 Bezpečnosť a spoľahlivosť. AI výstupy sa považujú za pomocné informácie; pred použitím alebo zverejnením sa overuje ich správnosť, aktuálnosť, primeranosť a zrozumiteľnosť.

- 2.5 Ochrana osobných údajov. Spracúvanie osobných údajov v súvislosti s AI sa riadi zásadami GDPR, najmä minimalizáciou údajov, obmedzením účelu, integritou a dôvernosťou; škola uprednostňuje anonymizáciu alebo pseudonymizáciu.
- 2.6 Nediskriminácia a spravodlivosť. Používanie AI nesmie viesť k priamemu ani nepriamemu znevýhodneniu žiakov; škola primerane sleduje riziko zaujatosti AI a prijíma korekčné opatrenia.
- 2.7 Ochrana zraniteľných skupín. Pri nastavení pravidiel sa osobitne prihliada na to, že žiaci sú zraniteľnou skupinou, a preto sa uplatní vyšší štandard ochrany.

3 ORGANIZAČNÉ A PROCESNÉ OPATRENIA ŠKOLY

- 3.1 Register AI nástrojov. Škola vedie aktuálny interný register AI nástrojov používaných školou, ktorý obsahuje najmenej: názov nástroja, účel použitia, používateľské skupiny, kategórie spracúvaných údajov, poskytovateľa, výsledok posúdenia rizika, dátum schválenia a zodpovednú osobu.
- 3.2 Schvaľovanie a zoznam nástrojov. Škola vytvorí a udržiava zoznam schválených alebo odporúčaných AI nástrojov; pedagogickí zamestnanci a žiaci používajú prednostne tieto nástroje.
- 3.3 Posúdenie rizík podľa AI Act. Pred zavedením AI nástroja škola vykoná posúdenie rizika, ktorého cieľom je najmä:
  - a) určiť, či ide o systém minimálneho alebo obmedzeného rizika (najmä povinnosti informovania a transparentnosti),
  - b) identifikovať, či zamýšľané použitie spadá do oblastí typicky spájaných s vysokým rizikom vo vzdelávaní (najmä ak AI môže ovplyvniť prístup k vzdelávaniu, hodnotenie alebo posudzovanie žiakov),
  - c) vylúčiť zakázané praktiky; takéto nástroje alebo použitia sa nesmú zaviesť ani použiť.
- 3.4 Nastavenie ľudského dohľadu. Pri každom schválenom nástroji škola určí spôsob ľudského dohľadu (kto kontroluje, kedy sa kontroluje, ako sa dokumentuje a ako sa riešia chyby alebo incidenty).
- 3.5 Zákaz výlučne automatizovaného rozhodovania. Škola zakazuje používanie AI na prijímanie rozhodnutí o žiakovi výlučne automatizovaným spôsobom, najmä pri: klasifikácii a hodnotení, profilovaní, návrhoch disciplinárnych opatrení, rozhodovaní o konfliktoch a sporoch.
- 3.6 GDPR minimum. Škola pri používaní AI zabezpečí najmenej:
  - a) identifikáciu právneho základu spracúvania,
  - b) splnenie informačnej povinnosti voči dotknutým osobám,
  - c) uzatvorenie zmluvy so spracovateľom podľa čl. 28 GDPR, ak je to relevantné,

- d) vedenie záznamov o spracovateľských činnostiach,
  - e) vykonanie DPIA, ak spracúvanie pravdepodobne povedie k vysokému riziku pre práva a slobody osôb,
  - f) primerané technické a organizačné bezpečnostné opatrenia (prístupové práva, správa účtov, auditovateľnosť, školenia).
- 3.7 Minimalizácia dát a účtov. Škola preferuje používanie školských spravovaných účtov; používanie súkromných účtov na spracúvanie školských údajov je prípustné len výnimočne a za podmienok určených školou.

4 PRAVIDLÁ PRE ŽIAKOV

- 4.1 Vymedzenie prípustnosti. Žiak 1. stupňa základnej školy (6 – 10 rokov) nepoužíva AI nástroje samostatne; akékoľvek ich použitie je možné výlučne pod priamym vedením a dohľadom učiteľa a slúži len na oboznámenie sa so základným princípom fungovania AI, nie na samostatné riešenie úloh alebo vypracovanie hodnotených prác. Žiak 2. stupňa základnej školy (11 – 15 rokov) môže používať AI nástroje len v rozsahu a spôsobom určeným učiteľom v zadaní, a to za podmienok ustanovených v čl. 4.2 až 4.7, pričom AI slúži najmä ako pomocný nástroj a žiak nesie zodpovednosť za správnosť a originalitu odovz danej práce. Žiak strednej školy (15 – 19 rokov) môže používať AI nástroje samostatne, pokiaľ to nie je v rozpore so zadaním učiteľa, pričom je povinný dodržiavať pravidlá transparentnosti, zdrojovania a akademickej integrity podľa čl. 4.2 až 4.7 a nesie plnú zodpovednosť za obsah, správnosť, kritické posúdenie a finálnu podobu výstupu.
- 4.2 Povinnosť zdrojovania a promptovania. Ak žiak použije AI pri plnení úlohy, uvedie pri odovzdaní práce najmenej:
- a) názov AI nástroja,
  - b) účel použitia (na čo slúžil),
  - c) prompt alebo jeho podstatnú časť v rozsahu primeranom povahe úlohy a požiadavkám učiteľa.
- 4.3 Zakázané použitie v rozpore so zadaním. Nepriznané použitie AI alebo použitie AI nad rámec povolený zadaním sa považuje za porušenie integrity, najmä za podvádzanie alebo plagiátorstvo. Za povolené použitie sa považuje situácia, keď zadanie výslovne umožňuje využitie AI, napríklad formuláciou: „Môžeš použiť AI na zostavenie osnovy.“ Za zakázané použitie sa považuje prípad, keď zadanie vyžaduje samostatnú prácu (napr. „Napíš vlastný sloh“) a žiak si nechá text vygenerovať AI bez jeho priznania. Ak zadanie použitie AI neupravuje, ide o nejasnú situáciu, v ktorej je žiak povinný sa pred jej použitím vždy vopred opýtať učiteľa.

- 4.4 Následky porušenia. Porušenie pravidiel sa rieši podľa školského poriadku, pričom škola uplatňuje primerané a stupňované sankcie so zohľadnením veku žiaka, miery zavinenia a opakovanosti porušenia. Spravidla sa rozlišujú tieto stupne: (i) pri nevedomostnom porušení (napr. neuvedenie použitého AI nástroja) sa uplatní poučenie, oprava alebo opakovanie úlohy; (ii) pri porušení pravidiel (napr. použitie AI bez povolenia so spätným priznaním) sa uloží opakovanie práce a primerané zníženie hodnotenia; (iii) pri úmyselnom podvádzaní (napr. odovzdanie práce vygenerovanej AI ako vlastnej) sa uloží hodnotenie „nedostatočný“, výchovné opatrenie a vykoná sa príslušný záznam.
- 4.5 Zákaz zadávania osobných údajov. Žiak nesmie do AI nástroja zadávať osobné údaje o sebe alebo iných osobách (najmä spolužiakoch a učiteľoch), ani sprístupňovať školské dokumenty obsahujúce osobné údaje.
- 4.6 Zákaz zneužitia (kyberšikana a deepfake). Používanie AI na zosmiešňovanie, dehonestáciu, vytváranie manipulatívnych alebo falošných materiálov (deepfake), nahrávanie alebo šírenie obsahu bez súhlasu dotknutej osoby je zakázané a posudzuje sa ako závažné porušenie školského poriadku; pri dôvodnom podozrení škola postupuje aj podľa relevantných právnych predpisov.
- 4.7 Kritické myslenie a overovanie. Žiak je povinný overovať faktické tvrdenia a zdroje. AI výstup sa nepovažuje za dôkaz ani autoritatívny zdroj bez verifikácie.

5 PRAVIDLÁ PRE PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV

- 5.1 Ochrana údajov žiakov – zákaz vstupov s identifikáciou. Pedagogický zamestnanec nesmie vkladať do AI nástrojov texty, písomky, práce, hodnotenia alebo dáta obsahujúce identifikovateľné údaje žiakov, pokiaľ nejde o nástroj schválený školou a súčasne nie sú splnené podmienky podľa článku III ods. 6.
- 5.2 Zákaz automatizovaného hodnotenia a disciplinárnych návrhov. Pedagogický zamestnanec nesmie použiť AI na autonómne rozhodovanie o známkach, klasifikácii, profilovaní žiaka alebo riešení disciplinárnych problémov a konfliktov. AI možno použiť najviac ako podporný nástroj (napr. návrh rubriky, formulácia spätnej väzby), vždy s ľudským posúdením a prevzatím zodpovednosti učiteľom.
- 5.3 Transparentnosť a vzorové správanie. Ak pedagogický zamestnanec použije AI pri príprave učebných alebo hodnotiacich materiálov, primerane túto skutočnosť oznámi žiakom (a podľa povahy vecí aj rodičom) a uvedie nástroj alebo zdroj, aby podporil kultúru etiky a transparentnosti.
- 5.4 Povinnosť overovania. Pedagogický zamestnanec je povinný preveriť správnosť, odbornosť, vekovú primeranosť a zrozumiteľnosť AI výstupov pred ich použitím vo výučbe alebo pri komunikácii so žiakmi; nesmie sa spoliehať na AI výstupy bez kontroly.
- 5.5 Schvaľovanie nástrojov a metodika. Pedagogický zamestnanec používa pri práci so žiakmi iba schválené alebo odporúčané nástroje školy; použitie iného nástroja je prípustné len po preukázateľnom posúdení a schválení podľa článku III.

6 RODIČIA, KOMUNIKÁCIA A ETIKA ŠKOLY

- 6.1 Informačná povinnosť školy. Škola informuje zákonných zástupcov o používaní AI, najmä o: (i) zozname schválených nástrojov, (ii) účeloch ich použitia, (iii) základných pravidlách ochrany údajov, a to najmä na začiatku školského roka alebo pri podstatnej zmene.
- 6.2 Ubezpečenie o nepoužívaní AI na rozhodovanie o dieťati. Škola výslovne deklaruje, že AI sa nepoužíva na automatizované rozhodovanie o žiakovi, najmä pri klasifikácii a disciplinárnych opatreniach, a že osobné údaje žiakov sa nekladajú do verejne dostupných AI nástrojov.
- 6.3 Práva zákonných zástupcov. Zákonný zástupca má právo:
  - a) požiadať o vysvetlenie spôsobu používania AI vo vzťahu k jeho dieťaťu,
  - b) uplatniť námietku proti použitiu konkrétneho nástroja, ak tvrdí relevantné dôvody (najmä ochrana osobných údajov); škola námietku posúdi a oznámi výsledok, vrátane prípadnej ponuky primeranej alternatívy.
- 6.4 Digitálne zdravie a prevencia. Škola primerane komunikuje riziká spojené s digitálnym prostredím (závislosť, nevhodný obsah, manipulácia, sociálne siete) a zavádza preventívne opatrenia a edukáciu.

7 DEEPFAKE, OZNAČOVANIE AI OBSAHU A KOMUNIKÁCIA O PÔVODE

- 7.1 Označovanie AI obsahu zo strany školy. Ak škola vytvára alebo distribuuje obsah vytvorený alebo upravený AI spôsobom, ktorý môže vyvolať dojem autenticity osoby (obraz, hlas, video, vyjadrenie), škola zabezpečí primerané, zrozumiteľné a trvalé označenie AI pôvodu, ak povaha použitia neodôvodňuje výnimku (napr. čisto interné pracovné podklady bez zverejnenia).
- 7.2 Zákaz deepfake u žiakov. Žiakom sa zakazuje vytvárať alebo šíriť deepfake obsah spolužiakov alebo zamestnancov školy; porušenie sa posudzuje podľa článku 4 ods. 6.
- 7.3 Postup pri incidente. Pri podozrení na vytvorenie alebo šírenie deepfake obsahu alebo iné formy kyberšikany sa postupuje bezodkladne takto: (a) osoba, ktorá sa o incidente dozvie (žiak alebo zamestnanec), ho ihneď nahlási triednemu učiteľovi alebo koordinátorovi AI; (b) zabezpečia sa dôkazy, najmä vyhotovením snímok obrazovky alebo zálohou obsahu pred jeho vymazaním, bez ďalšieho šírenia; (c) škola informuje zákonných zástupcov dotknutých žiakov (poškodeného aj pôvodcu) spravidla do 24 hodín; (d) vec sa rieši podľa školského poriadku, pričom pri dôvodnom podozrení zo závažného porušenia alebo protiprávneho konania koordinátor AI v spolupráci s riaditeľom zváži ďalší postup vrátane kontaktovania príslušných orgánov; (e) o incidente sa vyhotoví záznam, ktorý sa vedie v evidencii incidentov u koordinátora AI.

8 IMPLEMENTÁCIA A PREVÁDZKOVÉ MECHANIZMY

- 8.1 Mapovanie stavu. Pred zavedením alebo aktualizáciou Kódexu škola primerane zmapuje úroveň digitálnych zručností pedagogických zamestnancov a žiakov; výsledky použije na nastavenie školení a pravidiel.
- 8.2 Vzdelávanie a osvetová činnosť. Škola zabezpečí pravidelné školenia a metodickú podporu v oblasti: etiky AI, právneho rámca, bezpečnosti, akademickej integrity a rozpoznávania zneužitia AI.
- 8.3 Prepojenie s kurikulumom. Škola využije implementáciu Kódexu na rozvoj digitálnej gramotnosti a kritického myslenia v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu.
- 8.4 Interaktívna podpora. Škola môže zriadiť podporu pre otázky žiakov a rodičov (FAQ, konzultačný kanál, interný chatbot), pričom zabezpečí, aby poskytované informácie boli vecne správne, aktualizované a aby nedochádzalo k spracúvaniu osobných údajov nad nevyhnutný rozsah.

9 DOHLAD, INCIDENTY, REVÍZIA A ÚČINNOSŤ

- 9.1 Zodpovedná osoba. Škola určí zodpovednú osobu (napr. koordinátora AI, prípadne v súčinnosti so zodpovednou osobou/DPO), ktorá:
  - a) spravuje register a zoznam schválených nástrojov,
  - b) koordinuje posúdenia rizík a DPIA, ak je potrebná,
  - c) metodicky podporuje zamestnancov,
  - d) eviduje a rieši incidenty súvisiace s AI (najmä únik údajov, kyberšikana, deepfake, nesprávne použitie).
- 9.2 Revízia. Kódex sa reviduje najmenej raz ročne alebo bezodkladne po podstatnej zmene technológií, používaných nástrojov alebo legislatívneho rámca; zmeny sa preukázateľne komunikujú adresátom Kódexu.
- 9.3 Účinnosť. Kódex nadobúda účinnosť dňom jeho schválenia riaditeľom školy alebo príslušným orgánom oprávneným na rozhodovanie.